

Tiến trình tổ chức hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với truyện

Nguyễn Thị Huệ*

*ThS. Khoa Giáo dục Mầm non, Trường CĐSP Thái Bình

Received: 21/5/2023 Accepted: 25/5/2023 Published: 30 /5/2023

Abstract: The objectives of Preschool Education in general the activities to familiarize children with stories in particular are to help children develop physically, emotionally, intellectually, and aesthetically, to form the first elements of personality, to prepare them for first grade. The article presents the organization of activities for preschool children to familiarize themselves with stories, contributing.

Keywords: Organizing activities for preschool children to familiarize themselves with stories

1. Mở đầu

Trường Mầm non (MN) là đơn vị cơ sở của ngành Giáo dục Mầm non (GDMN) đảm nhận việc chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục (ND, CS&GD) trẻ, nhằm giúp trẻ phát triển toàn diện về thể chất và tinh thần. Các hoạt động ND, CS&GD tại trường MN rất quan trọng, nhưng quan trọng nhất đối với trẻ vẫn là hoạt động vui chơi, đây là hoạt động được xem là chủ đạo nhất của trẻ MN. Làm quen với truyện không chỉ là hoạt động bổ ích giúp trẻ giải trí, thư giãn mà còn giúp trẻ cảm nhận và khám phá các tác phẩm văn học, cảnh vật xung quanh một cách tự nhiên, thuận lợi và nhanh chóng. Hoạt động làm quen với truyện đều có tiềm năng hỗ trợ cho việc học của trẻ. Thông qua hoạt động làm quen với truyện, trẻ được khám phá, trải nghiệm và thử sức với những điều mới lạ trong các tác phẩm văn học.

Trong những năm gần đây, dường như trẻ em chưa được các trường MN quan tâm đến hoạt động làm quen với truyện, thay vào đó là thế giới phẳng với các trò chơi, các clip phim trong các loại máy tính bảng, điện thoại thông minh, hoặc ti vi công nghệ cao kết nối được internet. Trẻ em không còn được vui chơi làm quen với các tác phẩm văn học thiếu nhi đúng nghĩa. Việc giáo dục trẻ làm quen với truyện nhiều trường thường bị coi nhẹ, cha mẹ trẻ ngày nay chỉ quan tâm đến việc phát huy tài năng của con, làm sao cho con học thật giỏi, nổi trội hơn bạn bè, sử dụng smartphone điều nghệ...mà đã quên mất việc cho con trẻ được vui chơi, được phát triển tâm vận động còn phát triển tâm hồn rere qua các tác phẩm văn học, qua các câu chuyện cổ tích đã không còn hấp dẫn nữa. Do đó, trong bài viết này, các tác giả tập trung vào làm rõ các vấn đề liên quan đến Tổ chức hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với truyện cho trẻ ở các trường mầm non thông qua các bài dạy trên lớp của giáo viên mầm non. Qua đó, giúp các cán bộ quản lý, các GV trường mầm

non có một cách nhìn khái quát và quy trình tổ chức hoạt động giảng dạy giúp trẻ mầm non làm quen với truyện.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vài nét về Tổ chức hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với truyện và tác phẩm văn học

Hiện nay, việc cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học, cũng như các hoạt động khác ở trường mầm non diễn ra rất linh hoạt, theo hai hình thức: trong tiết học và ngoài tiết học: Đọc, kể tác phẩm văn học ở mọi lúc, mọi nơi (lúc dạo chơi ngoài trời, giờ chuẩn bị ăn trưa, lúc ngủ dậy, giờ chơi tự do...); Đọc, kể tác phẩm văn học trong hoạt động làm quen với văn học (các loại bài: Đọc thơ cho trẻ nghe, Đọc truyện cho trẻ nghe, Kể chuyện cho trẻ nghe, Dạy trẻ đọc thuộc thơ, Dạy trẻ kể lại truyện).

2.2. Tiến trình tổ chức hoạt động kể chuyện cho trẻ mầm non

A. Mục tiêu yêu cầu

B. Chuẩn bị

C. Tiến hành

*Hoạt động 1: Đưa trẻ vào tiết học

*Hoạt động 2: Tiến hành tiết học

- Bước 1: Cô giới thiệu tên tác phẩm và tác giả

- Bước 2: Cô kể mẫu tác phẩm (số lần kể tùy thuộc vào tác phẩm dài hay ngắn...)

- Bước 3: Giúp trẻ hiểu tác phẩm bằng cách đàm thoại và giảng giải hoặc kể trích dẫn.

- Bước 4: Cùng cô. Giáo viên kể lại tác phẩm một lần hoặc tóm tắt lại nội dung của tác phẩm.

* Hoạt động 3: Kết thúc

- Cô nhận xét chung sau tiết học, khen ngợi, động viên các cháu.

- Cô chuyển sang hoạt động khác một cách tự nhiên, thoải mái, gắn với nội dung, chủ đề, chủ điểm của bài.

Gợi ý thiết kế hoạt động kể chuyện cho trẻ nghe:

Lĩnh vực phát triển ngôn ngữ

Giáo viên lựa chọn đề tài: tên Truyện

Lựa chọn Chủ đề.

Loại tiết: Đa số trẻ chưa biết

Giáo viên tiến hành xác định: Lứa tuổi; Thời gian; Ngày soạn bài; Ngày dạy; Người soạn và người dạy

A. Mục tiêu cần đạt**1. Kiến thức**

- Trẻ nhớ tên truyện, tên tác giả, tên nhân vật.
- Hiểu nội dung truyện và đặc trưng tính cách của từng nhân vật.

2. Kỹ năng

- Kỹ năng quan sát, chú ý, ghi nhớ có chủ định.
- Kỹ năng nghe, hiểu.
- Kỹ năng nói rõ ràng, mạch lạc.

3. Thái độ (giáo dục)

- Giáo dục trẻ có thái độ đúng đắn đối với hoạt động làm quen với truyện.

B. Chuẩn bị**1. Chuẩn bị của cô**

- GV soạn giáo án
- Gv chuẩn bị trang phục, mô hình, đàn ghi nhạc đệm các bài hát phù hợp với chủ đề.

2. Chuẩn bị của trẻ

- Trang phục, chỗ học, các dụng cụ cần thiết (nếu có)

C. Cách tiến hành**1. Ổn định tổ chức, gây hứng thú**

- GVMN có thể gây hứng thú bằng cách hát, vận động theo nhạc, chơi trò chơi, câu đố, tranh ảnh, rối...
- Sử dụng phương pháp đàm thoại
- GV tiến hành dẫn dắt vào bài.

2. Bài mới**2.1. Cô kể chuyện diễn cảm**

2.1.1. Cô kể chuyện lần 1 diễn cảm kết hợp cử chỉ, điệu bộ

- Đàm thoại: hỏi trẻ về tên tác phẩm, tác giả, cảm xúc của trẻ khi được nghe câu chuyện này.

2.1.2. Cô kể chuyện lần 2 diễn cảm kết hợp với tranh

- GVMN tiến hành đàm thoại, trích dẫn
Hỏi trẻ về nội dung câu chuyện với những câu hỏi từ dễ đến khó, theo trình tự diễn biến câu chuyện.
- Giảng giải nội dung: kết hợp với đàm thoại, trích dẫn để giảng nội dung truyện.
- GVMN tiến hành giao dục nhẹ nhàng đối với trẻ.

2.1.2. Cô kể chuyện lần 3 diễn cảm kết hợp với mô hình

Giáo viên kể lại tác phẩm một lần hoặc tóm tắt lại nội dung của tác phẩm, tùy theo thời gian và sự hứng

thú của trẻ.

2.3. Trò chơi

- GV giới thiệu tên trò chơi
- GV hướng dẫn cho trẻ cách chơi
- GV phổ biến cho trẻ Luật chơi.

3. Kết thúc

1. GV nhận xét, tuyên dương
2. GV chuyển sang hoạt động khác.

II. Tổ chức hoạt động dạy trẻ kể lại truyện**A. Mục tiêu yêu cầu****B. Chuẩn bị****C. Tiến hành**

*Hoạt động 1: GV đưa trẻ vào tiết học

*Hoạt động 2: GV tiến hành dạy bài mới

- Bước 1: GV giới thiệu tác phẩm, tác giả (đây là tiết học được tiến hành sau khi trẻ được nghe cô kể chuyện, cô có thể gọi ra chi tiết hoặc nhân vật trong câu chuyện để trẻ nhớ tên tác phẩm).

- Bước 2: Giáo viên kể mẫu một lần hoặc tóm tắt nội dung tác phẩm.

- Bước 3: Giúp trẻ hiểu tác phẩm bằng cách giảng giải, đàm thoại hoặc kể trích dẫn (câu hỏi đàm thoại nên để trẻ nhắc lại câu nói các nhân vật).

- Bước 4: GV dạy trẻ kể lại bằng nhiều hình thức

+ Cho cả lớp cùng kể với giáo viên

+ Cho tổ, nhóm kể

+ Cá nhân lên cùng kể với cô (kể một câu, một đoạn hoặc hết tác phẩm tùy theo khả năng và trí nhớ của trẻ). Cô có thể dùng tranh ảnh hoặc mô hình để trẻ kể.

*Hoạt động 3: Kết thúc

- GV nhận xét, tuyên dương
- GV chuyển sang hoạt động khác.

Gợi ý thiết kế hoạt động dạy trẻ kể lại truyện:

Lĩnh vực phát triển ngôn ngữ

GV lựa chọn Đề tài: Truyện cổ tích/truyện đời thường hiện nay

GV chọn chủ đề.

Loại tiết: Đa số trẻ đã biết

GVMN xác định Lứa tuổi của trẻ; Thời gian tiến hành; Ngày soạn bài; Ngày giảng dạy; Người soạn và người dạy chủ đề.

A. Mục tiêu cần đạt**1. Kiến thức**

- Trẻ nhớ tên truyện, tên tác giả, tên nhân vật.
- Hiểu nội dung truyện và đặc trưng tính cách của từng nhân vật.
- Trẻ nhớ cốt truyện (thuộc truyện) và biết kể lại truyện diễn cảm.
- Biết đánh giá nhân vật, biết thể hiện tính cách nhân vật.

2. Kỹ năng

- Kỹ năng quan sát, chú ý, ghi nhớ có chủ định.
- Kỹ năng nghe, hiểu.
- Kỹ năng nói rõ ràng, mạch lạc.
- Rèn cách thể hiện giọng điệu, cử chỉ, biểu cảm của các nhân vật.

3. Thái độ (giáo dục)

- Giáo dục trẻ có thái độ yêu quý tác phẩm văn học, ...

B. Chuẩn bị

1. Chuẩn bị của cô

GV Soạn giáo án

Gv chuẩn bị trang phục, mô hình, đàn ghi nhạc đệm các bài hát phù hợp với chủ đề.

2. Chuẩn bị của trẻ

Trang phục, chỗ học và các dụng cụ cần thiết

C. Cách tiến hành

1. GV ổn định tổ chức, gây hứng thú cho trẻ

- GV có thể gây hứng thú cho trẻ bằng cách hát, vận động theo nhạc, chơi trò chơi, câu đố, tranh ảnh, rối...
- GV tiến hành phương pháp đàm thoại
- GV tiến hành dẫn dắt vào bài.

2. Bài mới

2.1. Cô kể chuyện diễn cảm

2.1.1. Cô kể chuyện lần 1 diễn cảm kết hợp cử chỉ, điệu bộ

- Đàm thoại: nhắc lại tên tác phẩm, tác giả, tên nhân vật trong truyện

2.1.2. Cô kể chuyện lần 2 diễn cảm kết hợp với mô hình

- Đàm thoại, trích dẫn: Hỏi trẻ về nội dung câu chuyện với những câu hỏi khó hơn, chi tiết hơn so với tiết đa số trẻ chưa biết (số câu tùy thuộc nội dung câu chuyện). Trong khi đàm thoại nên để trẻ nhắc lại câu nói của các nhân vật.

- Giảng nội dung: Cô nhắc lại nội dung truyện, tiếp tục kết hợp đàm thoại với trích dẫn để trẻ hiểu sâu hơn nội dung truyện.

- Giáo dục nhẹ nhàng.

2.2. Dạy trẻ kể lại truyện

- Dạy trẻ kể lại truyện bằng nhiều hình thức
- + Cho cả lớp cùng kể với giáo viên.
- + Cho tổ, nhóm kể.
- + Cá nhân lên cùng kể với cô (kể một câu, một đoạn hoặc hết tác phẩm tùy theo khả năng và trí nhớ của trẻ).

- Cô giáo có thể dùng tranh ảnh hoặc mô hình để trẻ kể (trẻ kể chuyện với mô hình).

- Cô giáo khuyến khích, động viên và chú ý sửa sai cho trẻ.

2.3. Trò chơi

- Cô giáo xác định tên trò chơi

- Cô giáo giới thiệu cách chơi
- Cô giáo giới thiệu cho trẻ Luật chơi.

3. Kết thúc

1. Cô giáo nhận xét, tuyên dương
2. Cô giáo chuyển sang hoạt động khác.
3. Kết luận

Sự nghiệp giáo dục được xác định là “Quốc sách hàng đầu” nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài cho cho đất nước. Chăm lo sự nghiệp giáo dục, trong đó có GDMN Đảng, Nhà nước và ngành GD&ĐT rất coi trọng và đặt cao vai trò của đội ngũ nhà giáo và CBQLGD. Tổ chức hoạt động làm quen với truyện cho trẻ lứa tuổi mẫu giáo và mầm non là sự tác động liên tục mang tính mục đích, tính kế hoạch của người quản lý trường MN đến lên khách thể quản lý (chương trình, kế hoạch giảng dạy, quá trình dạy học của giáo viên và trẻ mầm non, cơ sở vật chất và các điều kiện phục vụ dạy học) nhằm thúc đẩy và nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động làm quen với truyện của trẻ theo đúng nguyên lý giáo dục, đúng mục tiêu đào tạo và phù hợp với yêu cầu phát triển của lứa tuổi trẻ. Tổ chức hoạt động làm quen với truyện cho trẻ các lứa tuổi ở các trường mầm non có vai trò rất quan trọng trong giáo dục toàn diện cho trẻ. Đảm bảo cho trẻ được phát triển tốt nhất theo năm nội dung giáo dục của bậc học mầm non là: Phát triển thể chất, phát triển thẩm mỹ, phát triển ngôn ngữ, phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội.

Mỗi nội dung trong tiến trình dạy học của cô giáo được nêu ra trong bài viết này là kết quả đúc kết từ lý luận và thực tiễn giảng dạy của cô giáo mầm non. Tác giả hy vọng trong thời gian tới sẽ tiếp tục nghiên cứu phát triển nội dung và hoàn thiện quy trình tổ chức cho trẻ mầm non làm quen với truyện trong trường mầm non đáp ứng yêu cầu chương trình GDMN mới.

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Mai Chi, Lê Thị Ánh Tuyết, Lê Thu Hương (2005), *Hướng dẫn thực hiện đổi mới hình thức tổ chức hoạt động giáo dục (4-5 tuổi)*, NXBGD. Hà Nội
2. Chikiêva E.I, *Phát triển lời nói trẻ em dưới tuổi đến trường phổ thông*, Bản dịch tiếng Nga của Trương Thiên Thanh (1976), NXB Giáo dục, Hà Nội.
3. Kathy Hirsh-Pasek, Roberta Michnick Golinkoff, Laura E, Berk và Dorothy Singer, *Một sứ mệnh cho việc vui học ở lứa tuổi mầm non*.
4. Hồ Lam Hồng (1997), *Sự phát triển ngôn ngữ của trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động kể chuyện*, Luận văn thạc sĩ.
5. Nguyễn Xuân Khoa (2003), *Phát triển ngôn ngữ cho trẻ mẫu giáo qua thơ truyện*, NXB ĐHS. Hà Nội